

[Grathwohl.]

der staar direkte i Forbindelse med Landbruget ligesom Sukkerindustrien, Cikorieindustrien og lignende.

Ret betegnende er det, at da jeg i forrige Samling nævnte dette Forhold overfor en ledende Mand indenfor Venstre, fremhævede, hvor gavnligt det kunde være, om vi kom ind paa en fornuftig Industri paa dette Omraade, og paapegede, hvilke Erfaringer jeg havde erhvervet ved nogle Rejser i Sverige, hvor jeg havde undersøgt Kartoffelmelsfabrikkerne, saa sagde han: Det kan være godt nok, men vi har nu saadan en udmærket Anvendelse for vore Kartoffler til Svinefoder. Det var igen Svinene, det drejede sig om; det er mere nødvendigt at skaffe Foder til Svinene end at skaffe Arbejde til de ledige Hænder her i Landet. Denne Ensidighed maa Landbruget se at komme bort fra og over til den Forstaaelse, at ogsaa Landbruget har Interesse i at skaffe Erhverv til de ledige Hænder.

Jeg skal anbefale de to foreliggende Lovforslag uden at komme ind paa Enkeltheder. Der er kommet Bemærkninger fra begge de to tidligere Ordførere dels om Udvalgets Sammensætning, dels om Rente-foden. Disse Bemærkninger kan jeg slutte mig til. Der vil i Udvalget blive Lejlighed til at drøfte disse Sager, og der er derfor ikke Grund til at komme ind paa det her. Jeg vil slutte med at udtale Forhaabningen om, at der indenfor Venstre og det radikale Parti maa opstaa en Erkendelse af, at Frihandelsdoktriner og lignende er gode nok under visse Forhold, men at Landet er i Nød, og at de maa slappe paa disse Principper og gaa i Forhandling om en Ordning, der vil komme de mange Tusinde ulykkelige Mennesker til Gavn og Nytte, som vi for Tiden har herhjemme.

P. Munch: Der har blandt de foregaaende Talere været Enighed om, at det foreliggende Lovforslag om Driftsmaal til Industrivirksomheder i Forhold til den Opgave, der foreligger, er af meget ringe Rækkevidde og meget beskeden Karakter. Jeg kan dele denne Opfattelse. Det forekommer mig derfor ogsaa, at Anledningen er — man fristes til at sige — for beskeden til at indlade sig paa en Diskussion om de store Problemer, som har været fremdraget eller i alt Fald berørt af enkelte af de foregaaende Talere, Spørgsmaalet om Forholdet mellem Landbrug og Industri og navnlig det vante Spørgsmaal om Toldbe-

skyttelsens Betydning, som den ærede sidste Taler fordybede sig i. [Jeg tror ikke, at den ærede Taler kan gøre sig Forhaabning om, at Situationen eller hans Udtalelser kan virke overbevisende paa os, der har den modsatte Opfattelse. Men en Diskussion derom i dette Øjeblik er sikkert ikke fornøden.]

Maa jeg med Hensyn til selve Lovfor-slaget sige, at naturligvis vil der være Mulighed for, at det i visse Tilfælde kan gøre nogen Gavn, og det er da naturligt, at det underkastes en ganske fredsommelig og velvillig Behandling i det kommende Udvalg, selv om man er paa det rene med, at Betydningen deraf ikke er meget stor. Af Enkeltheder skal jeg kun nævne een, denne nemlig, at man med Hensyn til Sikkerheden for Laan her foreslaar ikke blot som i tidligere Love og Forslag solidarisk Hæftelse for flere i Samarbejde værende Virksomheder, hvorved jeg har forstaaet Virksomheder, der praktisk talt havde en fælles økonomisk Grund, men ogsaa solidarisk Hæftelse for flere næringsdrivende indenfor samme Branche eller Fag. Dette tror jeg, det er farligt at komme ind paa; ikke mindst under de Vilkaar, hvorunder mange Virksomheder for Tiden virker, tror jeg ikke, man skal opmuntre næringsdrivende til at indgaa paa en saadan solidarisk Hæftelse, og denne Bestemmelse vil man vistnok lige saa godt kunne stryge af Forslaget, saafremt dette i øvrigt fører til et Resultat. De andre Enkeltheder skal jeg ganske overlade til den kommende Forhandling i Udvalget.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Driftsmaal til Haandværkere er det mit Indtryk, at det foreslaaede Beløb noget mere kan tænkes at svare til de Opgaver, der kan komme til at foreligge, at Forslaget for saa vidt kan faa en noget større praktisk Betydning. Der gælder imidlertid ogsaa her den samme Bemærkning med Hensyn til den solidariske Hæftelse for næringsdrivende indenfor samme Branche eller Fag, og jeg er enig med den ærede Ordfører for Venstre og — saa vidt jeg forstaa — ogsaa den ærede Ordfører for Socialdemokratiet i dette, at man dog bør tage op til Overvejelse, om man ikke enten ved Siden af eller i Stedet for den Fremgangsmaade, som her tænkes bragt i Anvendelse, skulde bygge paa Driftsmaalforeninger af Haandværkere; der er jo ved saadanne ikke Tale om nogen solidarisk Hæftelse, men kun om, at vedkom-mende stiller Garanti for et ganske be-